

Република Србија
ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Број: 01-263911-1
20. 6. 2019

Јагодина

На основу члана 73. став 7. Статута, Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу обавештава јавност

I. Ставља се на увид јавности завршни рад на мастер академским студијама, под називом *Индекс телесне масе као фактор ћроцене моторичких способности деце млађе узрасне групе*, кандидата Јелене Јешић и *Извештај комисије за оцену и одбрану наведеној завршној ради* број 01-2464/1 од 07.06.2019. године.

II. Извештај Комисије ставља се на увид јавности објављивањем на сајту Факултета. Завршни рад на мастер академским студијама и извештај комисије стављају се на увид јавности у библиотеки Факултета.

III. Рок објављивања: 8 дана.

IV. Примедбе и предлози на урађени завршни рад на мастер академским студијама и извештај комисије достављају се у предвиђеном року преко пословног секретара.

Достављено администратору и библиотеци, и истакнуто на огласној табли 20.06.2019. године.

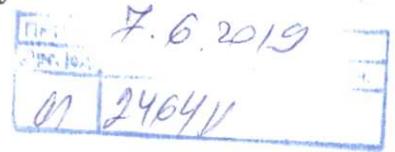
Самостални стручно-технички сарадник
за студије и студентска питања – мастер
и докторске студије

Милан Лукчић
Милан Лукчић

ФАКУЛТЕТА ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Република Србија
УДАРЦ НАУКА
АКЦИЈА

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Предмет: Извештај комисије за оцену и одбрану **ЗАВРШНОГ РАДА НА МАСТЕР АКАДЕМСКИМ СТУДИЈАМА**

Одлуком Наставно-научног већа Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу бр. 01-6391/1 од 06.12.2018. године образована је комисија за оцену и одбрану **завршног рада на мастер академским студијама**, под називом **ИНДЕКС ТЕЛЕСНЕ МАСЕ КАО ФАКТОР ПРОЦЕНЕ МОТОРИЧКИХ СПОСОБНОСТИ ДЕЦЕ МЛАЂЕ УЗРАСНЕ ГРУПЕ**, кандидата **Јелене Јешић**, у саставу:

1. Др Живорад Марковић, редовни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област *Физичка култура са методиком наставе*, председник.
2. Др Даница Џиновић-Којић, редовни професор Учитељског факултета Универзитета у Београду за ужу научну област *Методика физичкој ватерилитијања*, ментор.
3. Др Светлана Ђуричић, ванредни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област *Методика наставе природних наука*, члан.

Поступајући по Одлуци Наставно-научног већа Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, а у складу са академским правилима и уобичајеним нормама које важе и примењују се у оваквом раду Комисија је упозната са структуром и текстом **завршног рада на мастер академским студијама**, а која је, у сасвим прикладној форми, правовремено достављена, па је објективно у могућности, захваљујући на поверењу подноси Наставно-научном већу Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу следећи

И З В Е Ш Т А Ј

Завршни рад на мастер академским студијама Јелене Јешић **ИНДЕКС ТЕЛЕСНЕ МАСЕ КАО ФАКТОР ПРОЦЕНЕ МОТОРИЧКИХ СПОСОБНОСТИ ДЕЦЕ МЛАЂЕ УЗРАСНЕ ГРУПЕ** је урађен на 60 страна формата А4, са проредом – *један и то*, примереним *маргинама* и бројем *редова* текста по страници. Опскрбљен је са 13 табела, које су уграђене у основни текст завршног рада и са истим чине сасвим логичну целину.

Консултовано је 21 библиографска јединица (литература) и углавном су то дела и радови који се директно односе на истраживани простор, а временски су актуелни и релевантни за ниво, врсту и намену рада 1 прилог. Завршни рад, такође, садржи краћи извод (резиме) на *српском и енглеском* језику што посебно желимо да истакнемо.

Текст је логички и функционално раздељен на шест посебних поглавља подељених у одређена потпоглавља. Свако поглавље рада чини, у стилском и функционалном смислу, сасвим логичан део рада, али су, такође, и сви ти делови завршног рада укомупоновани у једну кохерентну целину, која је у чврстој „вези“ са основном идејом рада.

Кандидат у *уводном делу* истиче значај индекса телесне масе као фактора процене способности деце млађе узрасне групе. Према досадашњим сазнањима науке све се моторичке способности могу у мањој, или већој мери развијати телесним вежбањем. Иако се код предшколске деце може говорити о општој моторици, јер тек у каснијем периоду живота долази до потпуне диференцијације моторичких способности, са утицајима треба почети што је могуће раније. За ово је веома погодан предшколски период живота. Важно је да деца до поласка у школу поседују што бољу моторичку

основу, јер даљи развој моторике у великој мери зависи од њениг формирања у предшколском периоду.

Број гојазне деце међу популацијом предшколске деце константно се повећава. Ниво развоја моторичких способности код данашње деце је веома низак. Деца не знају на прави начин да се крећу, ходају, трче, скачу. Наравно да оваква ситуација директно утиче на здравствени статус деце, отпорност дечијег организма и способности да се супротстави болестима, развоју органских система и функције организма. Поставља се питање о здрављу нације у будућности, развоју клубског и националног спорта, проценту радно способног становништва, квалитета живота уопште.

Ако анализирамо услове и начине живота у којима данашња деца одрастају лако је закључити да је реч о хипокинезији као најзначајнијем фактору који утиче на ове појаве код деце. Свакако да и начин исхране са значајним фактором утиче на ове проблеме. Сви ови закључци јасно нам указују да је деци неопходно створити услове за правилним телесним развојем, развојем моторичких способности. Да би нешто у том смислу могли учинити треба кренути од предшколског узраста детета, односно најбурнијег и најзначајнијег периода у онтолошком развоју човека. Дете своје способности највише може да развије до седме године. Доказано је да је предшколски узраст најзначајнији у целокупном формирању личности. Касније долази само до учења разних модификација и прилагођавања разним ситуацијама у животу.

Навику за телесним вежбањем треба створити од најранијег детињства као неопходност живота савременог човека у урбаним срединама. Васпитање здравих, слободних, радосних и свестрано развијених личности, остварује се кроз различите видове васпитања као: физичко, умно, морално, радно, друштвено и естетско.

У *теоријском делу* рада кандидат се осврнуо на крактеристике деце предшколског узраста, улогу и значај физичких активности, кретање и здравље, моторичке способности и њихову структуру, развој, дијагностику, компоненте и мониторинг.

Физичко васпитање се више не огледа само као систем гимнастичких вежби за унапређење појединачних врста спретности потребним у одређеним спортома или за повећање радне способности, односно на систем утицаја којима се само јачају мишићи и повећава ефикасност покрета, већ се тежиште преноси на развој личности у тоталитету и на остале аспекте развоја којима се у великој мери може допринети не само телесном него и општем развоју

У развоју моторичких способности уочава се неравномерност, разноврсност, хетерохроност. Темпо и карактеристике промена у појединим периодима онтогенетског развоја су различити. У различитим фазама развоја морфо-функционалне промене су различите. У морфо-функционалном развоју постоје фазе убрзаног раста и развоја, које се смењују са фазама успоренијег раста и развоја. Исто се дешава и у развоју моторичких способности. Са аспекта структуре моторичких способности карактеристични су периоди са повећаном осетљивошћу развоја и периоди које не би требало пропустити уколико се жели постићи развој одређених моторичких способности.Периоди са високим темпом прираста моторичких способности називају се *сензитивни периоди*. Карактеристични су по највећем степену реакције организма на утицаје који подстичу развој моторичких способности и ефикасност моторичког дејства. „Етапе развоја у којима се дешавају значајне промене у физичком развоју и моторичким способностима називају се критичким периодима развоја организма

Физичке способности и њихов развој представљају важну страну физичког васпитања деце предшколског узраста. „Степен физичке спремности деце управо је одређен развојем основних физичких способности: снаге, брзине, издржљивости, спретности и окретности. У случајевима када ова својства нису у доволној мери развијена код деце, усвајање кретања и физичких вежби су доста отежана или сасвим онемогућен

Физичке способности и њихов развој представљају важну страну физичког васпитања деце предшколског узраста. Степен физичке спремности деце управо је одређен развојем основних физичких способности: снаге, брзине, издржљивости, спретности и окретности. У случајевима када ова својства нису у доволној мери развијена код деце, усвајање кретања и физичких вежби су доста отежана или сасвим онемогућена.

Основна сфера практичне примене мониторинга у физичком васпитању је праћење показатеља физичког развоја, показатеља развоја моторичких способности, физичке оспособљености и здравља деце. Сврха овако интегрисаног мониторинга је идентификовање нивоа морфолошких и моторичких показатеља као и индикатора моторичке оспособљености деце у циљу планирања, организовања и прилагођавања вежбовних активности индивидуалним могућностима деце. Ефикасно планирање и реализација физичког васпитања са децом подразумева поседовање информација о најважнијим горе наведеним показатељима који су у исто време показатељи кретних знања и здравља деце

Оцењујући образовни ток физичког васпитања, односно, на основу увида у то шта дете појединачно и група као целина може и зна, каква им је организованост кретања, вештине и приступи различитим физичким ситуацијама и проблемима, васпитачи и учитељи могу да изграде претпоставке о дечјим потребама, развојном моторичком и физичком нивоу, интересовањима, и да те податке користе као полазиште за планирање и реализацију образовних области и праћења индивидуалног дечјег моторичког развоја.

Методологија истраживања

Методологијом су обухваћени: предмет и проблем истраживања, циљ и задаци истраживања, хипотезе истраживања, методе и поступци истраживања, узорак и време истраживања.

Предмет овог истраживања је индекс телесне масе као фактор процене моторичких способности деце млађе узрасне групе.

Проблем истраживања су морфолошке карактеристике: волумен и маса тела и моторичке способности: статичка координација, динамичка координација, посакивање, брзина и једновременост кретања.

Циљ и задаци истраживања

Циљ истраживања је утврдити да ли је индекс телесне масе фактор моторичких способности деце млађе узрасне групе. Циљ је и повезаност између показатеља морфолошких карактеристика и моторичких способности деце млађе узрасне групе.

Из циља истраживања произилазе следећи истраживачки задаци:

1. Утврдити индекс телесне масе деце млађе узрасне групе.
2. Утврдити да ли постоје значајне разлике у морфолошким карактеристикама и моторичким способностима између дечака и девојчица млађе узрасне групе.
3. Утврдити релација показатеља морфолошких карактеристика и моторичких способности деце млађе узрасне групе.

Хипотезе истраживања

- Очекује се просечан индекс телесне масе код деце млађе узрасне групе.
- Не очекују се значајне разлике између дечака и девојчица у морфолошким карактеристикама и моторичким способностима.
- Очекује се значајан утицај система предиктора (телесне масе) на степен моторног развоја деце млађе узрасне групе.

Методе и поступци истраживања

У истраживању се користила емпириска и статистичка метода. Истраживање је трансверзалног карактера, што значи да је било спроведено само једно мерење на узорку деце млађе узрасне групе.

Из простора морфолошких димензија измерене су телесна висина и телесна маса. На основу та два параметра је израчунат *Индекс телесне масе* који служи као показатељ степена ухрањености. За процену моторичких способности коришћен је тест *Одређивање стапајена моторног развоја чејворогодишње деце* (Н. И Озерецкого, према Џиновић-Којић, Пелемиш, 2016: 236).

Тест обухвата:

- статичка координација са затвореним очима;
- динамичка координација руку;
- динамичка координација целог тела (поскакивање);
- брзина кретања;
- истовремени покрети прстију у ваздуху;
- јасноћа кретања, механизми оцене аутоматизације кретања водеће руке.

Узорак истраживања

Истраживањем су обухваћена деца млађе узрасне групе и то: 14 деце рођене 2014. године и 6 деце рођене 2015. године. Истраживање је обављено у току октобра 2018. године.

II РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Добијени резултати приказани су табеларно и графички и показују следеће. Из простора морфолошких димензија измерене су телесна висина и телесна маса, на основу та два параметра је израчунат индекс телесне масе (ИТМ) као показатељ степена ухрањености деце. На основу добијених дескриптивних статистичких параметара основних показатеља тестираног узорка се закључује да резултати мерења телесне висине и телесне тежине, припадају изразито хомогеном скупу и да је индекс телесне масе тестираног узорка просечан, чиме смо потврдили нашу прву хипотезу.

Применом теста за процену моторичких способности који је обухватао: статичка координација са затвореним очима; динамичка координација руку; динамичка координација целог тела (поскакивање); брзина кретања; истовремени покрети прстију у ваздуху; јасноћа кретања, механизми оцене аутоматизације кретања водеће руке, уочено је да не постоје значајније разлике у моторичким способностима између дечака и девојчица чиме се потврдила и друга хипотеза. Увидом у резултате успешности реализације тестова уочило се да деца са низним индексом телесне масе постављене тестове реализују из првог покушаја, веома успешно, док су деца са вишним индексом телесне масе просечна или испод просека, чиме се потврдила трећа хипотеза где се очекује значајан утицај система предиктора (*телесне масе*) на *стапајен моторног развоја деце млађе узрасне групе*.

За оптималан раст и развој веома је важан оптималан ниво моторичких способности. Правилан и правовремени развој моторичких способности, сигуран је јући оптималних антропометријских карактеристика. Због тога, јако је битно континуирано и свакодневно телесно вежбање. Управо због тога, стварање навике за свакодневним физичким вежбањем је примарно у правилном расту и развоју деце.

Антропомоторичке способности одређују ефикасност и ефектност решавања моторичких задатака у различним врстама активности (животним, спортско-рекреативним, итд.). Моторичке активности се свакодневно испољавају у животу детета, у његовом раду (физичком и интелектуалном), подстичу развој психолошке и социјалне црте личности детета, утичу на очување здравља и побољшање квалитета живота. У свему томе оне су у тесној вези са морфолошким карактеристикама, тако да степен развоја

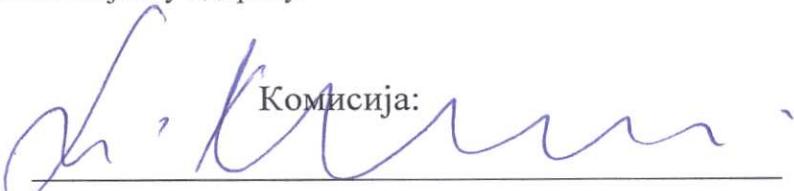
једних моторичких способности (нпр. снага), утиче на испољавање неких антропометријских карактеристика (већа мишићна маса, мањи проценат поткожног масног ткива). Поједине моторичке способности су више или мање генетски детерминисане, али антропометријске карактеристике, које су од већег значаја за квалитетан начин живота, зависе искључиво од личног ангажмана појединца. Због свега тога, јако је битно да се систематски кроз различите видове моторичких активности, допринесе очувању или унапређењу одређених моторичких способности, али и дефинитивном унапређивању телесног и здравственог статуса (смањени проценат масног ткива, боље функционисање кардио-респираторног система, локомоторног система, нервног система, итд.) Да би се извршио утицај на моторичке способности са већим степеном генетске детерминисаности, потребно је са вежбањем започети што раније, односно правовремено, поштујући сензитивне периоде за развој појединачних особина и способности.

III ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

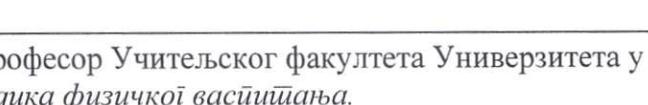
Кандидат **Јелена Јешић** је испунила све Законом предвиђене услове за израду и преглед финалне верзије завршног рада на мастер академским студијама. Завршни рад је у целини урађен са савременим теоријско-методолошким захтевима израде научних радова. Планирано истраживање успешно је реализовано. Систематично и прегледно су представљени резултати емпиријског истраживања. Обимна и референтна литература истакнутих аутора условила је адекватан приступ теоријском оквиру рада и дискусији добијених резултата.

Комисија је једногласна у оцени да завршни рад на мастер академским студијама има све карактеристике самосталног научног рада и представља значајан допринос сложеној, значајној и актуелној проблематици у области спортско – рекреативних активности деце предшколског узраста.

На основу укупне квантитативне и квалитативне анализе свеукупног рада Комисија за оцену и одбрану завршног рада на мастер академским студијама је једногласна у оцени да је кандидат **Јелена Јешић** испунила све законске и научне захтеве које се од ње у смислу писања завршне верзије завршног рада на мастер академским студијама и траже, те предлаже Наставно-научном већу Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу да прихвати урађени завршни рад на мастер академским студијама под називом **ИНДЕКС ТЕЛЕСНЕ МАСЕ КАО ФАКТОР ПРОЦЕНЕ МОТОРИЧКИХ СПОСОБНОСТИ ДЕЦЕ МЛАЂЕ УЗРАСНЕ ГРУПЕ** и кандидата позове на јавну одбрану.

1. Комисија:

Др Живорад Марковић, редовни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област *Физичка култура са методиком наставе*.

2. Др Даница Џиновић-Којић, редовни професор Учитељског факултета Универзитета у Београду за ужу научну област *Методика физичкој васпитања*.

3. Др Светлана Ђурић, ванредни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област *Методика наставе природних наука*.